

SPU-Teaching and Learning Forum

: Innovation and Teaching Techniques

เทคนิค และนวัตกรรมการสอน

13 ธันวาคม 2556 ณ ห้อง Auditorium

จัดโดย

ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

SPU-Teaching and Learning Forum

“เทคนิค และนวัตกรรมการสอน”

INNOVATION AND TEACHING TECHNIQUES

13 ธันวาคม 2556

ณ ห้องออ디ทอเรียล ชั้น 14

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Copyright

ชื่อเรื่อง: เทคนิค และนวัตกรรมการสอน

เจ้าของ: ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

© 2556 มหาวิทยาลัยศรีปทุม

www.spu.ac.th

คำนิยม จากรองอธิการบดี

สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมทำให้นักศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ไปจากเดิมมาก อีกทั้งความต้องการและความคาดหวังของสังคมและตลาดงานต่อความสามารถและทักษะของบัณฑิตก็เปลี่ยนไป การจัดการเรียนการสอนแบบเดิมๆ จึงไม่เหมาะกับนักศึกษาในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งให้ความสำคัญอย่างมากกับการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ได้จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพขึ้นมาหลายส่วนด้วยกันหนึ่งในจำนวนนั้นคือ การจัดตั้งศูนย์สนับสนุนและพัฒนากการเรียนการสอนขึ้น เพื่อสนับสนุนให้อาจารย์ มีความรู้ความเข้าใจในเทคนิคการสอนใหม่ๆ และสามารถพัฒนากการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นผ่านการวิจัยและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การจัดโครงการ “SPU-Teaching and Learning Forum” ในครั้งนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่เทคนิคการสอนในรูปแบบต่างๆจากการปฏิบัติจริงของอาจารย์ต้นแบบที่ทุ่มเทพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อประโยชน์สูงสุดกับนักศึกษา ในการนี้ต้องขอขอบคุณทีมงานผู้จัดโครงการนี้ และทีมอาจารย์ต้นแบบที่สละเวลาอันมีค่ามาถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพร่วมกัน หวังว่ากิจกรรมนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนร่วมโครงการทุกท่านครับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช เลิศไพฑูรย์พันธ์

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

คำนำ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม มีวิสัยทัศน์ว่า “เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนชั้นนำ แหล่งสร้างมืออาชีพ มีความโดดเด่นด้านวิชาการ เทคโนโลยี และความรับผิดชอบต่อสังคม” จึงได้มีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคณาจารย์ ซึ่งเป็นเสาหลักของการจัดการศึกษา และพัฒนานักศึกษา ให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ เฝ้ายพร้อมด้วยคุณธรรม และความรู้ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยศรีปทุมมีอาจารย์ที่มีความโดดเด่น ในเทคนิค และการสร้างนวัตกรรมการสอนให้เป็นที่ประจักษ์ อีกทั้ง ส่งเสริมพัฒนานักศึกษาให้มีผลงานเป็นที่ยอมรับในระดับชาติ

ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน จึงได้จัดโครงการ SPU-Teaching and Learning Forum ขึ้น เพื่อรวบรวม แนวคิด เทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ ประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เน้นการคำนวณทางวิศวกรรม การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้ด้วยการให้บริการ (Service Learning) ในรายวิชาศึกษาทั่วไป เทคนิคการสอนภาษาอังกฤษอย่างไรให้ชนะอุปสรรค และอาจารย์ 360 องศา (360° Instructor)” ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมาก ในการสอนสำหรับอาจารย์ ในระดับอุดมศึกษา

ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เน้นการคำนวณทางวิศวกรรม โดย รศ.ดร.กิริติ ชยะกุลศิริ	1
การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ กรณีศึกษา: วิชาสัมมนาอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว โดย: อาจารย์สุจินต์ สุขะพงษ์	6
การจัดการเรียนรู้ด้วยการให้บริการ (Service Learning) ในรายวิชาศึกษา ทั่วไป: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม โดย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติภูมิ มีประดิษฐ์	11
เทคนิคการสอนภาษาอังกฤษอย่างไรให้ชนะอุปสรรค โดย: ดร.ถาวร ทิศทองคำ	22
อาจารย์ 360 องศา (360° Instructor)” โดย: อาจารย์รัฐสภา แก่นแก้ว	30

เรื่องที่ 1 ประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เน้นการคำนวณ

ทางวิศวกรรม

รศ.ดร.กীরติ ชยะกุลศิริ

สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

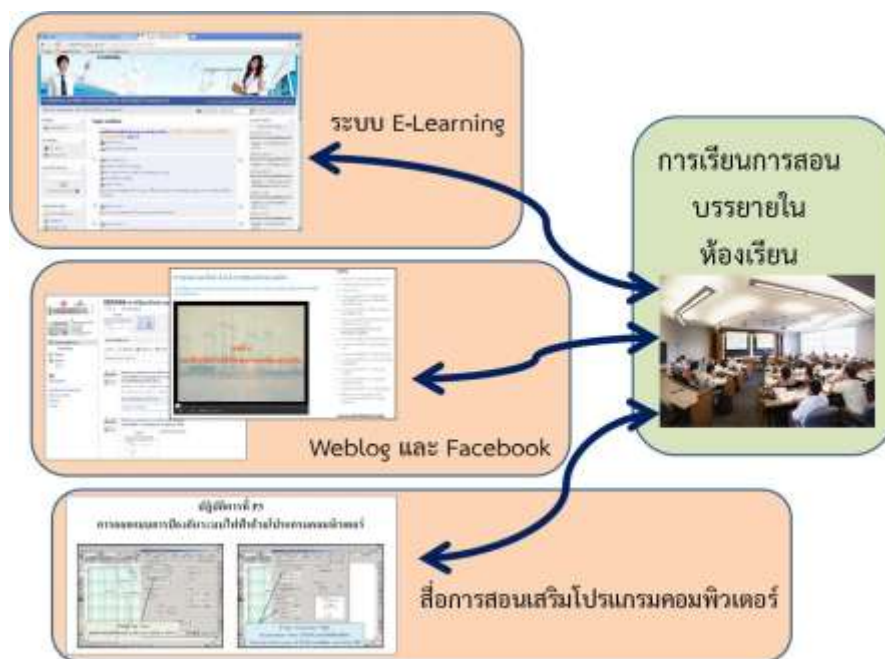
Keerati.ch@spu.ac.th

1. บทนำ

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทางด้านวิศวกรรมที่เน้นการวิเคราะห์ทางการคำนวณ มีแนวทางที่ต้องเสริมสร้างให้นักศึกษาหลายปัจจัย เป็นต้นว่า การสร้างแรงบันดาลใจและความเชื่อมั่นให้นักศึกษา และการสร้างความเข้าใจในวิธีการ รวมทั้งให้นักศึกษาได้มีทักษะในการคำนวณ นอกจากนี้ในปัจจุบันยังได้มีเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์คำนวณทางวิศวกรรมที่เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงานที่นักศึกษามีโอกาสที่จะต้องใช้ในการทำงานเมื่อจบการศึกษาอีกด้วย การจัดการเรียนการสอนจึงต้องใช้เครื่องมือในการสอนและพัฒนาสื่อการสอนเฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นต่อไป

2. แนวคิดในการจัดการเรียนการสอน

จากประสบการณ์สอนของผู้เขียนในรายวิชา EEG456 การป้องกันระบบไฟฟ้ากำลังและรีเลย์ มาเป็นเวลามากกว่า 10 ปี จึงได้มีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการใช้ E-Learning และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ประกอบด้วย weblog และ Facebook มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถเรียนรู้ล่วงหน้าก่อนมาเรียนและสามารถเรียนรู้ทบทวนหลังจากเรียนแล้วได้ นอกจากนี้ยังได้พัฒนาสื่อการสอนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในงานวิศวกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อให้นักศึกษาได้มีความคุ้นเคยกับโปรแกรมที่มีโอกาสต้องใช้งานเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไป โดยแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1. แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนรายวิชา EEG456 การป้องกันระบบไฟฟ้ากำลังและรีเลย์ สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

3. ผลลัพธ์จากการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

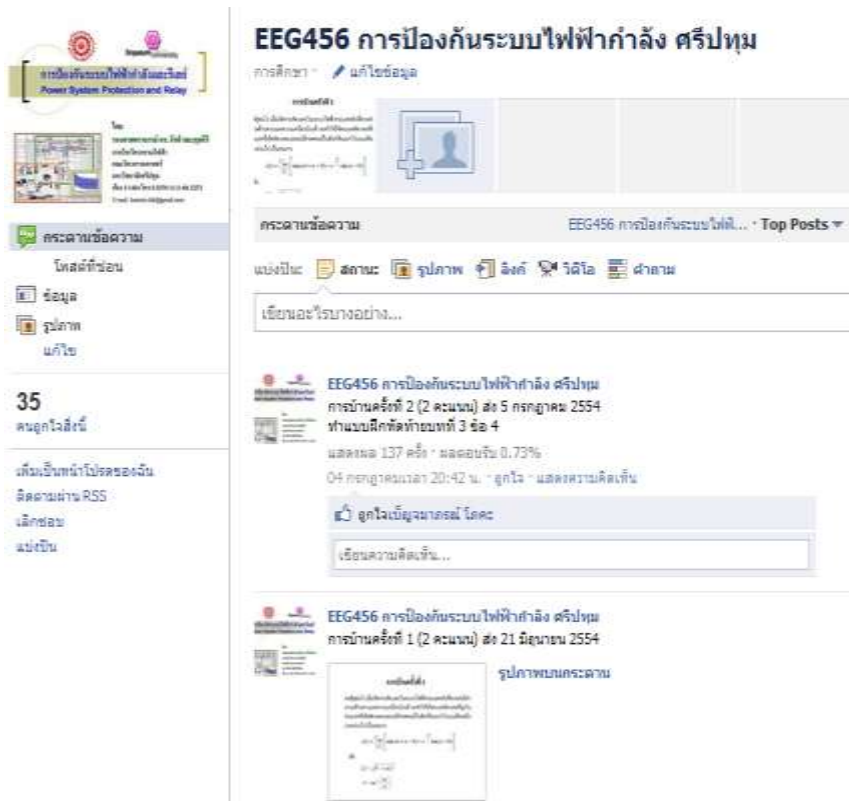
จากการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจำนวน 2 เรื่อง คือ

1. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชา EEG456 การป้องกันระบบไฟฟ้ากำลังและรีเลย์ สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์

2. การศึกษาผลการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษาผ่านระบบ E-Learning ในรายวิชา EEG456 การป้องกันระบบไฟฟ้ากำลังและรีเลย์

โดยผลการวิจัยได้ทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนและได้นำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชา EEG456 การป้องกันระบบไฟฟ้ากำลังและรีเลย์ให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบออนไลน์และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนรายวิชา EEG456 การป้องกันระบบไฟฟ้ากำลังและรีเลย์ ผ่านระบบออนไลน์ให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

แนวทางที่สำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชานี้ คือ การปรับปรุงความเชื่อมโยงของเนื้อหาในระบบ e-Learning และ Weblog ให้สอดคล้องกันและพัฒนาให้มีความสะดวกในการใช้งานมากขึ้น นอกจากนี้ควรหาเทคนิคในการพัฒนาคุณภาพของภาพและเสียงในการบันทึกและส่งเข้าในระบบ e-Learning หรือ Weblog ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ภาพที่ 3. การใช้ Facebook ช่วยในการจัดการเรียนการสอน

ภาพที่ 4. ระบบ E-Learning ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

การพัฒนาสื่อการสอนเสริมในด้านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยคำนวณทางวิศวกรรม ได้จัดทำในลักษณะวีดิทัศน์สาธิตการสอนซึ่งผู้เรียนจะสามารถดูวีดิทัศน์พร้อมกับการทดลองทำ

ตามจริงในขณะเดียวกัน ซึ่งจะช่วยทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและลดระยะเวลาลงได้มาก ดังแสดงในรูปที่ 5

ภาพที่ 5 ตัวอย่างการพัฒนาสื่อการสอนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในงานวิศวกรรม

5. สรุป

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทางด้านวิศวกรรมที่เน้นการวิเคราะห์ทางการคำนวณนั้นสามารถนำเทคโนโลยีทางสื่อสารสนเทศมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนมาช่วยให้การจัดการเรียนการสอนทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ โดยสามารถเสริมสร้างความเข้าใจให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ล่วงหน้าและทบทวนบทเรียนได้ ช่วยให้เกิดความเข้าใจในวิธีการคำนวณและทำให้เกิดทักษะในการคำนวณได้รวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถใช้สื่อการสอนเสริมวิธีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงานทางวิศวกรรมมาช่วยให้นักศึกษาได้เกิดความเข้าใจพื้นฐานในการใช้โปรแกรมและยังทำให้เกิดความเข้าใจในวิธีการคำนวณที่ชัดเจนขึ้น

เรื่องที่ 2 การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ กรณีศึกษา: วิชาสัมมนา อุตสาหกรรมโรงแรมและการท่องเที่ยว

อาจารย์สุจินต์ สุขะพงษ์

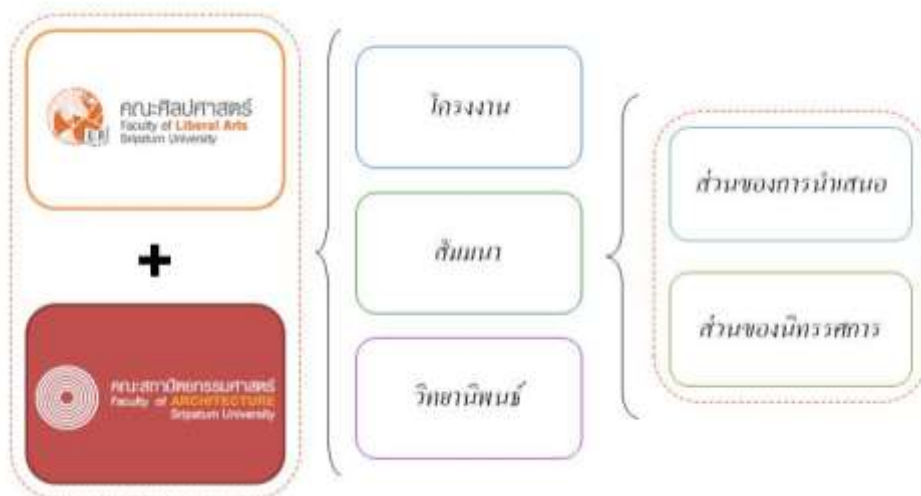
หัวหน้าสาขาการจัดการโรงแรม

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Sujin.su@spu.ac.th

บทนำ:

วิชาสัมมนาอุตสาหกรรมโรงแรมและการท่องเที่ยว (HTM414) เป็นวิชาในหมวดวิชาชีบบัณฑิต โดยใช้วิธีการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อรองรับนักศึกษากลุ่มใหญ่ (80 คน/ห้อง) เป็นวิชาโครงการในปีสุดท้าย เน้นการเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Learning) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้ประมวลความรู้ในภาคทฤษฎีตลอด 3 ปีที่ผ่านมา โดยมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม การประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร การหาและสืบค้นข้อมูลให้ได้มาซึ่งความน่าเชื่อถือ

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างคณะศิลปศาสตร์และ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ข้อมูลดังกล่าวนำมาประมวลผลและถูกนำเสนอออกมาในรูปแบบที่เป็นรูปธรรมใน 3 ลักษณะ ประกอบไปด้วย 1)โครงการ (Project) 2) การจัดสัมมนา (Seminar) ที่เน้นในเรื่องการนำเสนอ และนิทรรศการที่มีชีวิต (Live Exhibition) และ 3) รูปเล่มวิทยานิพนธ์ (ฉบับย่อ) เพื่อนำเสนอแก่ พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ และ สถานประกอบการจากภายนอก เป็นการให้นักศึกษาได้แสดงศักยภาพของตนต่อสาธารณชน ก่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้ร่ำเรียนมา

ความภาคภูมิใจในสายอาชีพ เห็นภาพของอนาคตไปในทิศทางเดียวกัน และเตรียมความพร้อมก่อนที่จะออกฝึกสหกิจศึกษาในสถานประกอบการจริงในเทอมถัดไป

แนวคิดการจัดการเรียนการสอน:

จุดเริ่มต้นของแนวคิดเกิดจากการนั่งมอง “เครื่องคอมพิวเตอร์” ที่ใช้อยู่เป็นประจำทำให้เห็นว่า “เครื่องคอมพิวเตอร์” นั้นคือ “Hardware” มันจะไม่สามารถทำงานได้โดยหากปราศจาก “โปรแกรม” หรือ “Software” กล่าวคือ หากเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่มีโปรแกรมปฏิบัติการ ก็ไม่สามารถทำงานได้ สภาพคงไม่ต่างจากอาคารสวยงามขนาดใหญ่โต ที่ไร้พนักงานในการบริหารจัดการและให้บริการ ก็คงเป็นได้แค่อาคารร้างที่ไร้ผู้คน หาใช่โรงแรมไม่

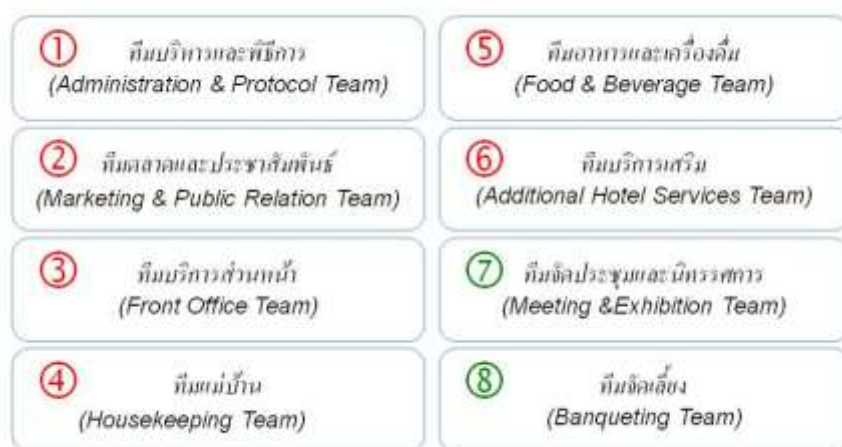

แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ในรายวิชาสัมมนาอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว (HTM414)

จากแนวคิดดังกล่าวประกอบกับการได้ร่วมพูดคุยกับอาจารย์ในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ทำให้ได้ทราบว่า นักศึกษาในปีสุดท้ายของคณะฯ จะต้องทำโครงการด้านสถาปัตยกรรมส่ง โดยนักศึกษาต้องหาข้อมูลและออกแบบโครงสร้างอาคารขนาดใหญ่เป็นเป็นโครงการก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ 80% เลือกที่จะออกแบบโรงแรมและรีสอร์ท ซึ่งเป็นโรงแรมต้นแบบ เปรียบเสมือน “Hardware” .ให้กับนักศึกษาด้านการจัดการโรงแรม ในการจัดทีมงานเพื่อเข้าไปบริหารจัดการโรงแรมดังกล่าวให้เกิดมีชีวิตขึ้นมาได้

การจัดการเรียนการสอนในแนวทางแบบบูรณาการ:

จากข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวทำให้ผู้สอนได้จัดแบ่งกลุ่มนักศึกษา 1 ชั้นเรียน (80 คน) ออกเป็นกลุ่มย่อยจำนวน 8 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน และกำหนดให้เป็นทีมงานหลักที่สำคัญในการเข้าไปบริหารจัดการโรงแรมต้นแบบดังกล่าว อันประกอบไปด้วย 1) ทีมบริหารจัดการ ทำหน้าที่เป็นตัวกลางหลักในการประสานงานทั้งภายในภายนอกของโครงการ 2) ทีมการตลาดและประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่ในการวางแผนการตลาดและการประชาสัมพันธ์ของโรงแรม 3) ทีมบริการส่วนหน้า ทำหน้าที่ในการวางแผนโครงสร้างของแผนก กำหนดรูปแบบการให้บริการหลักและบริการเสริมในส่วนของตน 4) ทีมแม่บ้าน ทำหน้าที่ในการวางแผนโครงสร้างหลักของแผนก กำหนดประเภทของห้องพักและการให้บริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) และ เครื่องอุปโภค (Amenities) ในห้องพัก

การจัดแบ่งทีมงานเพื่อเข้าไปบริหารจัดการโรงแรมต้นแบบและหน้าที่รับผิดชอบในวันจัดงาน

5) ทีมอาหารและเครื่องดื่ม ทำหน้าที่ในการกำหนดโครงสร้างของแผนกในการให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มในโรงแรม 6) ทีมบริการเสริม ทำหน้าที่กำหนดโครงสร้างและจัดสรรบริการเพื่อความสะดวกอื่นๆ แก่แขกผู้เข้าพัก 7) ทีมจัดประชุมและนิทรรศการ ทำหน้าที่ในการจัดการประชุมและนิทรรศการในวันจริง และ 8) ทีมจัดเลี้ยง ทำหน้าที่ในการจัดอาหารและเครื่องดื่มรวมถึงการบริการภายในงาน โดยทีมที่ 1-6 จะต้องทำการนำเสนอผ่าน PowerPoint ในห้องประชุมและส่วนดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในบูธนิทรรศการของตน ส่วนทีมที่ 7 และ 8 จะรับผิดชอบดูแลการให้บริการและอำนวยความสะดวกภายในงาน

การวัดผล-ประเมินผล:

เนื่องจากวิชาดังกล่าวเป็นโครงงานจบ จึงไม่มีการวัดผลโดยการสอบทั้งกลางภาคและปลายภาค ในการวัดผลนั้นจึงได้ทำการประเมินโดยการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่1) เป็นการประเมินจากผลงานในช่วงระยะเวลาที่เรียน แบ่งเป็นในช่วงเตรียมงาน 20 คะแนน และในส่วนของการสรุปโครงงานและรูปเล่มรายงาน 20 คะแนน และมีคะแนนจิตพิสัยในขณะทำงานอีก 10 คะแนน รวม 50 คะแนน โดยการประเมินผลงานจากผู้สอนเป็นหลัก

โครงงาน+วิทยานิพนธ์ (50 คะแนน)	สัมมนา (50 คะแนน)
การเขียนโครงงานและการเตรียมงาน (20 คะแนน)	การประเมินของแขกผู้เข้าร่วมงาน (20 คะแนน)
การสรุปโครงงานและการทำรายงาน (20 คะแนน)	การประเมินจากสมกริภภายในกลุ่ม (20 คะแนน)
จิตพิสัยและการมีส่วนร่วม (10 คะแนน)	การประเมินจากอาจารย์ผู้สอน (10 คะแนน)

เกณฑ์การวัดผล-ประเมินผลการเรียนการสอน

ในส่วนที่2) เป็นการประเมินผลในช่วงวันงานจำนวน 50 คะแนน แบ่งเป็นคะแนนจากแขกผู้มาร่วมงาน (พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง คณาจารย์ และองค์กรภายนอก) 20 คะแนน และจากการประเมินตนเองและจากสมาชิกภายในกลุ่มอีก 20 คะแนน โดยผู้สอนมีหน้าที่ประเมินในภาพรวมของงานเพียง 10 คะแนน เท่านั้น ทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เรียนและสามารถวัดผลได้จริงเป็นตัวเลข โดยมีต้องทำการสอบตามเกณฑ์แต่อย่างใด

ผลการดำเนินงาน:

ชื่อวิชา	ภาคการศึกษา	จำนวนนักศึกษา	ผลการประเมิน (%)
สัมมนาอุตสาหกรรมนิคมและเกษตรอินทรีย์ (HTM414)	2/2555	172	95.28
	2/2554	208	94.53
	2/2553	168	95.02
	2/2552	257	89.99
	2/2551	161	89.76

ผลการเรียนการสอนของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนย้อนหลัง 5 ปี

จากประสบการณ์การสอนในรายวิชาดังกล่าว อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ในปีการศึกษาที่ 2551 ถึง ปัจจุบัน (หลักสูตรปรับปรุง 2551) พบว่าได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้บริหาร คณาจารย์ พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง และหน่วยงานองค์การภายนอกผู้มาร่วมงาน และผลการประเมิน นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาดังกล่าวอยู่ในระดับดีมาก ในตลอด 5 ปี ที่ผ่านมา

เรื่องที่ 3 การจัดการเรียนรู้ด้วยการให้บริการ (Service Learning) ในรายวิชาศึกษาทั่วไป: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติภูมิ มีประดิษฐ์
ผู้อำนวยการสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ประธานคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมการสร้างรายวิชาและ
การจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา
เครือข่ายบัณฑิตอุดมคติ เขตภาคกลาง
Kittipoon.me@spu.ac.th

กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่ต้องเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ และพัฒนาความรู้ได้ด้วยตนเอง หรือรวมทั้งมีการฝึกและปฏิบัติในสภาพจริงของการทำงาน มีการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสังคมและการประยุกต์ใช้ มีการจัดกิจกรรมและกระบวนการให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินและสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ นอกจากนี้ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยสะท้อนจากการที่นักศึกษาสามารถเลือกเรียนรายวิชา หรือเลือกทำโครงการหรือชิ้นงานในหัวข้อที่สนใจในขอบเขตเนื้อหาของวิชานั้นๆ

การพัฒนาทักษะผ่านรายวิชา HUM 120 ทักษะการเรียนรู้สู่ความเป็นบัณฑิตในอุดมคติโดยใช้การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียน (Activity Base Learning)

วิชา HUM 120 ทักษะการเรียนรู้สู่ความเป็นบัณฑิตในอุดมคติ เป็นรายวิชาศึกษาทั่วไปที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียนภายใต้กรอบ

1. การสอนที่เน้นการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างการเรียนรู้ให้เกิดแก่ผู้เรียนจากประสบการณ์จริง
2. การเรียนรู้เกิดจากการร่วมกันออกแบบการจัดกิจกรรมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
3. พัฒนานักศึกษาให้บรรลุปณิธานของมหาวิทยาลัยศรีปทุมคือ ปัญญา เชี่ยวชาญ เบิกบาน คุณธรรม
4. คุณค่าของความเป็นมนุษย์ต้องถูกเติมเต็มโดยสมบูรณ์

การจัดกิจกรรมตลอด 10 สัปดาห์ สามารถแสดงได้ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 เปิดโลกทางปัญญาผ่านการทัศนศึกษานอกมหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 2 ละลายพฤติกรรมเพื่อความสำเร็จของการทำงานเป็นทีม

กิจกรรมที่ 3 ทำนา ปลุกข้าว เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมที่ 4 เปิดโลกกิจกรรม รวมใจนักศึกษาไทย ร่วมใจสู่ประชาคมอาเซียน

กิจกรรมที่ 5 สวดมนต์ บำเพ็ญวิปัสณาสมาธิ เพื่อชีวิตที่เป็นสุข

กิจกรรมที่ 6 MIND MAP การวางแผนชีวิต ลดความเสี่ยง เลี่ยงการเสียเวลา

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมจิตอาสาและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม

กิจกรรมที่ 8 สอบธรรมศึกษาพัฒนาคุณภาพชีวิต

กิจกรรมที่ 9 เรียนรู้งานพิพิธภัณฑ์ สร้างสรรค์ คุณค่าทางปัญญา

กิจกรรมที่ 10 พี่ช่วยน้อง ส่งเสริมการเรียนรู้แบบจิตอาสาเพื่อพัฒนาวิชาการ

กิจกรรมที่ 1 เปิดโลกทางปัญญาผ่านการทัศนศึกษานอกมหาวิทยาลัย

เป็นการเรียนรู้ที่บูรณาการการเรียนการสอนแบบสรคณนิยม (Constructivism) การเรียนรู้แบบนี้มีความเชื่อพื้นฐานว่า “ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้โดยการอาศัยประสบการณ์แห่งชีวิตที่ได้รับเพื่อค้นหาความจริง โดยมีรากฐานจากทฤษฎีจิตวิทยาและปรัชญาการศึกษาที่หลากหลาย ซึ่งนักทฤษฎีสรรคณนิยมได้ประยุกต์ทฤษฎีจิตวิทยาและปรัชญาการศึกษาดังกล่าวในรูปแบบและมุมมองใหม่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

1 กลุ่มที่เน้นกระบวนการรู้คิดในตัวบุคคล (radical constructivism or personal Constructivism or cognitive oriented constructivist theories) เป็นกลุ่มที่เน้นการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นรายบุคคล โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์แต่ละคนรู้วิธีเรียนและรู้วิธีคิดเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2 กลุ่มที่เน้นการสร้างความรู้โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social constructivism or socially oriented constructivist theories) เป็นกลุ่มที่เห็นว่า ความรู้ คือ ผลผลิตทางสังคม โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นสองประการ คือ

- 1) ความรู้ต้องสัมพันธ์กับชุมชน
- 2) ปัจจัยทางวัฒนธรรมสังคมและประวัติศาสตร์มีผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ครูจึงมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

กิจกรรมที่ 2 ละลายพฤติกรรมเพื่อความสำเร็จของการทำงานเป็นทีม

กิจกรรมที่ 3 ทำนา ปลุกข้าว เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นการประยุกต์การเรียนรู้จากการสอนแบบเอส ไอ พี การสอนแบบเอส ไอ พี เป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นเพื่อฝึกทักษะทางการสอนให้กับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถเกี่ยวกับทักษะการสอน โดยผลที่เกิดกับผู้เรียนมีผลทางตรง คือ การมีทักษะการสอน การมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะทางการสอนและผลทางอ้อม คือ การสร้างความรู้ด้วยตนเอง ความร่วมมือในการเรียนรู้และความพึงพอใจในการเรียนรู้วิธีการที่ใช้ในการสอน คือ การทดลองฝึกปฏิบัติจริงอย่างเข้มข้น ต่อเนื่อง และเป็นระบบ โดยการสอนแบบจุลภาค มีที่ให้ผู้เรียนทุกคนมีบทบาทในการฝึกทดลองตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดการฝึกขั้นตอนการสอน คือ ขั้นความรู้ความเข้าใจ ขั้นสำรวจ วิเคราะห์และออกแบบการฝึกทักษะขั้นฝึกทักษะ ขั้นประเมินผล โครงสร้างทางสังคมของรูปแบบการสอนอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำในขณะที่ยังเรียนฝึกทดลองทักษะการสอนนั้น ผู้สอนต้องให้การช่วยเหลือสนับสนุนอย่างใกล้ชิดสิ่งที่จะทำให้การฝึกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ ความพร้อมของระบบสนับสนุน ได้แก่ ห้องปฏิบัติการสอน ห้องสื่อเอกสารหลักสูตรและการสอน และเครื่องมือสื่อดิจิทัลอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมที่ 4 เปิดโลกกิจกรรม รวมใจนักศึกษาไทย ร่วมใจสู่ประชาคมอาเซียน

กิจกรรมที่ 5 สวดมนต์ บำเพ็ญวิปัสสนาสมาธิ เพื่อชีวิตที่เป็นสุข

กิจกรรมที่ 6 MIND MAP การวางแผนชีวิต ลดความเสี่ยง เลี่ยงการเสียเวลา

เป็นการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (individual study) เนื่องจากผู้เรียนแต่ละบุคคลมีความสามารถในการเรียนรู้ และความสนใจในการเรียนรู้ที่

แตกต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีความหลากหลายวิธี เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนในกลุ่มใหญ่สามารถตอบสนองผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกันได้ด้วย อาทิ

1 เทคนิคการใช้ Concept Mapping ที่มีหลักการใช้ตรวจสอบความคิดของผู้เรียนว่าคิดอะไร เข้าใจสิ่งที่เรียนอย่างไรแล้วแสดงออกมาเป็นกราฟฟิก

2 เทคนิค Learning Contracts คือ สัญญาที่ผู้เรียนกับผู้สอนร่วมกันกำหนด เพื่อใช้เป็นหลักยึดในการเรียนว่าจะเรียนอะไร อย่างไร เวลาใด ใช้เกณฑ์อะไรประเมิน

3 เทคนิค Know –Want-Learned ใช้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ผสมผสานกับการใช้ Mapping ความรู้เดิม เทคนิคการรายงานหน้าชั้นที่ให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมานำเสนอหน้าชั้นซึ่งอาจมีกิจกรรมทดสอบผู้ฟังด้วย

4 เทคนิคกระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน เพื่อแก้ปัญหาให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมจิตอาสาและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม

โดยผู้เรียนจะช่วยกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เองว่าจะทำอะไร แล้วนำผลที่ได้มา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดเป็นการเรียนรู้จากกรณีปัญหา (Problem-based Learning: PBL) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนคิดและดำเนินการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์ และเลือกแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ เป็นการส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหา มากกว่าการจำเนื้อหาข้อเท็จจริง เป็นการส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม และพัฒนาทักษะทางสังคม

วิธีการเรียนรู้เริ่มจากการทำความเข้าใจกับผู้เรียนให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ตามแนวนั้น จากนั้นทำความเข้าใจในเนื้อหาและประเด็นหลัก ๆ ของรายวิชา มอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิดตามประเด็นที่กำหนด แล้วให้ผู้เรียนพัฒนาแนวคิดในประเด็นต่าง ๆ แยกทีละประเด็น โดยให้ผู้เรียนเขียนประเด็นเหล่านั้นเป็นผลงานในลักษณะที่เป็นแนวคิดของตนเองที่ผ่านการกลั่นกรอง วิเคราะห์เจาะลึกจนตกผลึกทางความคิดเป็นของตนเอง จากนั้นจึงนำเสนอให้กลุ่มเพื่อนได้ช่วยวิเคราะห์ วิจารณ์อีกครั้ง

เงื่อนไขที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความรู้เดิมของผู้เรียน ทำให้เกิดความเข้าใจข้อมูลใหม่ได้ การจัดสถานการณ์ที่เหมือนจริง ส่งเสริมการแสดงออกและการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้โอกาสผู้เรียนได้ไตร่ตรองข้อมูลอย่างลึกซึ้ง ทำให้ผู้เรียนตอบคำถาม จดบันทึกสอนเพื่อน สรุป วิพากษ์วิจารณ์สมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ได้ดี

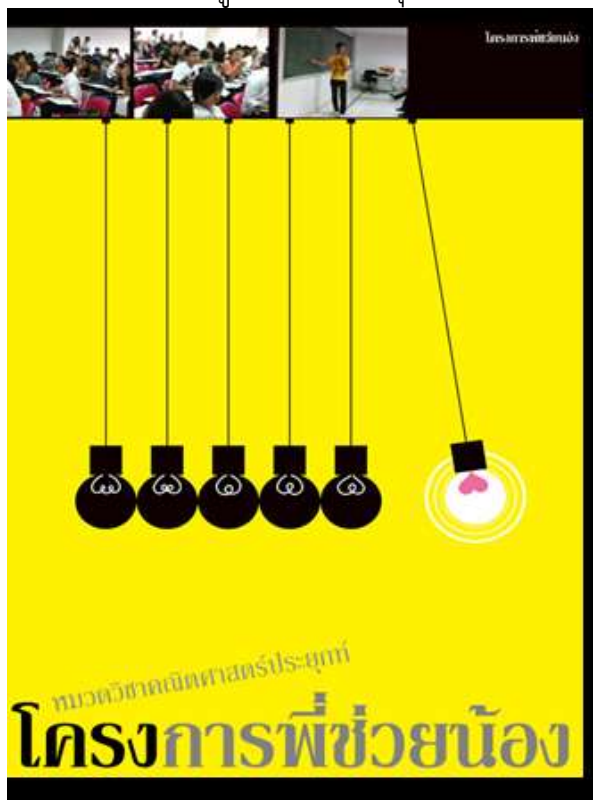

กิจกรรมที่ 8 สอบธรรมศึกษาพัฒนาคุณภาพชีวิต

กิจกรรมที่ 9 เรียนรู้ดูงานพิพิธภัณฑ์ สร้างสรรค์ คุณค่าทางปัญญา

เป็นการเรียนรู้แบบแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (Self-Study) การเรียนรู้แบบนี้เป็นการให้ผู้เรียนศึกษาและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น การจัดการเรียนการสอนแบบสืบค้น (Inquiry Instruction) การเรียนรู้แบบค้นพบ (Discovery Learning) การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา (Problem Solving) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบแสวงหาความรู้ด้วยตนเองนี้ใช้ในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นรายบุคคล และกระบวนการกลุ่ม

กิจกรรมที่ 10 พี่ช่วยน้อง ส่งเสริมการเรียนรู้แบบจิตอาสาเพื่อพัฒนาวิชาการ

บทสรุป

กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : กรณีการใช้ Activity Base Learning ในรายวิชาของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป เสริมการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสร้างผลงานจากการตกผลึกทางปัญญา (Crystal-Based Approach) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ความรู้ความคิดด้วยตนเองด้วยการรวบรวม ทำความเข้าใจ สรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์จากการศึกษาด้วยตนเอง

.....

เรื่องที่ 4 เทคนิคการสอนภาษาอังกฤษอย่างไรให้ชนะอุปสรรค

ดร. ถาวร ทิศทองคำ

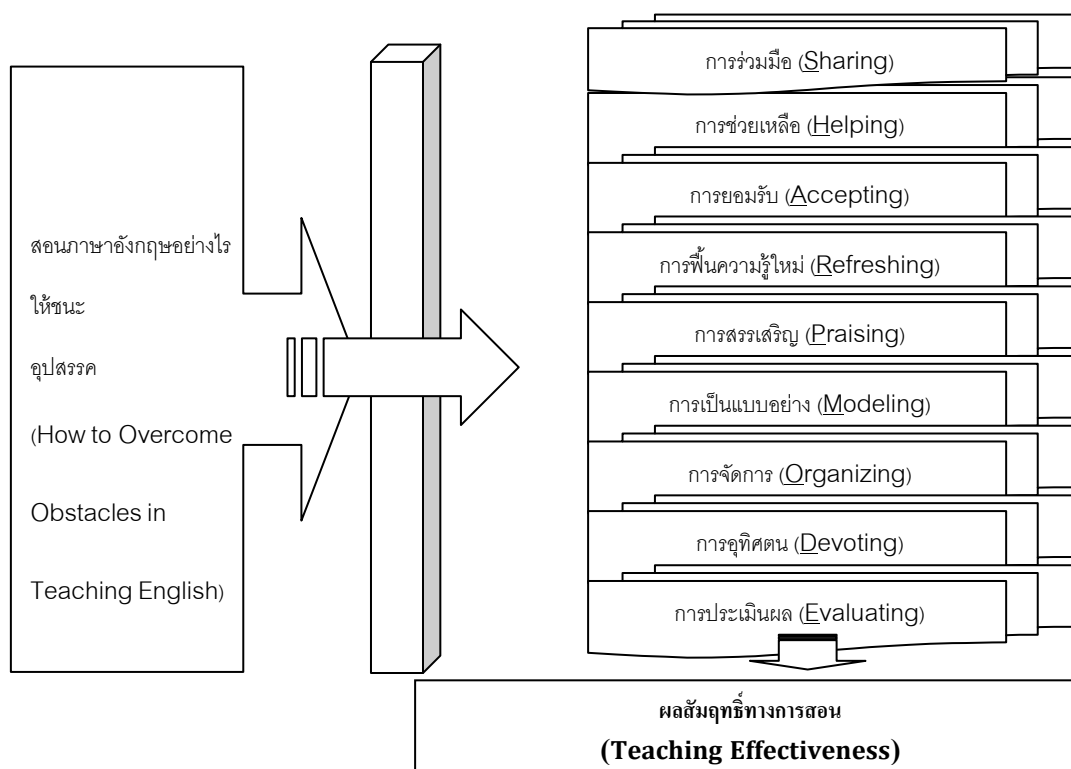
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

thavorn.th@spu.ac.th

วิธีการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ

การสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นสิ่งยาก แต่สิ่งที่นำเสนอต่อไปนี้นี้อาจเป็นแนวทางหนึ่งที่คุณสามารถนำมาพิจารณาตามธรรมชาติของผู้เขียนเอง ในฐานะที่เป็นครูผู้สอนภาษาอังกฤษ กล่าวคือ จะต้องมียุทธวิธีที่หลักแหลม (SHARP MODE) ซึ่งวิธีหาดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการร่วมมือ (Sharing) การช่วยเหลือ (Helping) การยอมรับ (Accepting) การฟื้นความรู้ใหม่ (Refreshing) การสรรเสริญ (Praising) การเป็นแบบอย่าง (Modeling) การจัดการ (Organizing) การอุทิศตน (Devoting) และ การประเมินผล (Evaluating) ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงวิธีการสอนที่หลักแหลม (SHARP MODE) ให้ชนะอุปสรรคในการสอน

1. การร่วมมือ (Sharing) ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจะต้องเต็มใจที่จะร่วมมือกับผู้เรียน หากท่านประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สิ่งที่คุณจะเรียนรู้ได้ไม่ได้มีเฉพาะจากตัวของคุณเอง ผู้เรียนจะเรียนรู้จากบุคคลอื่นๆ ในสังคมซึ่งอาจมอบหมายงานให้ผู้เรียนไปสัมภาษณ์ชาวต่างชาติ สรุปรประเด็นนำเสนอโดยการพูดในชั้นเรียน และเขียนรายงานส่ง อีกทั้งอาจจะจัดโครงการหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เรียนรู้กระบวนการการทำงาน ซึ่งผู้เรียนจะได้มีโอกาสเรียนรู้จากกิจกรรมหรืองานดังกล่าวและการเรียนรู้จากผู้เรียนคนอื่นๆ เช่น กิจกรรม Jigsaw กิจกรรมการประกวดร้องเพลงภาษาอังกฤษและการเต้นประกอบ กิจกรรมการเล่นทานภาษาอังกฤษ กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ และกิจกรรมการค้นคว้าวิจัย เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมในลักษณะดังกล่าว ผู้เรียนจะทำกิจกรรมกันเป็นกลุ่มๆ ผู้เรียนมีโอกาสกำหนดทิศทางของกิจกรรมโดยความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม มีโอกาสเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่มีด้วยตนเอง สมาชิกของกลุ่มซึ่งอาจมีความสามารถแตกต่างกันสามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การช่วยเหลือ (Helping) ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจะต้องช่วยเหลือผู้เรียนในเรื่องต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้ตามสมควร ยกตัวอย่างเช่น หากผู้เรียนบางคน บางกลุ่มไม่เข้าใจงานที่มอบหมายให้ทำ ครูผู้สอนอาจจะต้องมีการช่วยเหลือให้คำแนะนำ สาธิต ยกตัวอย่างเพิ่มเติมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การช่วยเหลือผู้เรียนอาจจะต้องรวมไปถึงการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย ดังที่กล่าวแล้วว่า ผู้เรียนแต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน ดังนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องพิจารณาจากการพัฒนาการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ไม่ใช่ประเมินโดยการเปรียบเทียบผู้เรียนอ่อนกับผู้เรียนเก่งเท่านั้น การช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีระดับผลการเรียนในระดับผ่านช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้สิ่งอื่นๆ ต่อไป ในประเด็นนี้ ครูผู้สอนอาจจะต้องถามตนเองว่า หากไม่ช่วยเหลือให้ผู้เรียนผ่านการประเมินผลได้ในระดับต้นๆ แล้ว ในกรณีที่ผู้เรียนมีความตั้งใจจริง ร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ อย่างเต็มที่ แต่ผลการประเมินยังไม่ผ่าน ไม่เป็นที่น่าพอใจ หากผู้เรียนทำกิจกรรมเดิมซ้ำอีก กิจกรรมหรือวิธีการเรียนรู้ที่ใช้กับผู้เรียนดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถได้มากน้อยแค่ไหน เพียงใด

3. การยอมรับ (Accepting) ครูผู้สอนภาษาอังกฤษต้องยอมรับว่าหากผู้เรียนมีทักษะ มีความรู้ มีความสามารถหรือเก่งแล้ว คงไม่มีความจำเป็นต้องมาเป็นผู้เรียนอีก การที่ผู้เรียนมานั่งเรียนอยู่กับท่าน แสดงว่าผู้เรียนต้องการพัฒนาทักษะการใช้ภาษา ต้องการมีความรู้เพิ่มเติมให้กับตนเอง กล่าวคือ สิ่งที่คุณสอนภาษาอังกฤษต้องตระหนักอยู่ตลอดเวลา คือ ต้องยอมรับระดับความสามารถและเข้าใจผู้เรียน ต้องเข้าใจว่าการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้นเกิดขึ้นได้แต่มีประสิทธิภาพน้อยกว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษเฉพาะในชั้นเรียนเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้เรียนที่มาจากชนบท ต้องยอมรับว่าผู้เรียนเหล่านั้นส่วนใหญ่อาจจะไม่เคยได้มีโอกาสได้พูดคุยกับชาวต่างชาติเลย ผู้เรียนบางคนเรียนรู้ภาษาอังกฤษมาแบบผิดๆ เนื่องจากครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่มีความสามารถ มีความชำนาญและสำเร็จการศึกษา

ในสาขาวิชาภาษาอังกฤษโดยตรงมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ผู้เรียนบางคนอาจต้องเรียนกับครูผู้สอนที่สอนรายวิชาอื่นๆ ซึ่งมีความชำนาญด้านการใช้ภาษาอังกฤษและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้อยลงไปบ้าง จึงเป็นผลทำให้ผู้เรียนมีความแตกต่างกัน

4. การฟื้นความรู้ใหม่ (Refreshing) ครูผู้สอนภาษาอังกฤษต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ความรู้ความสามารถไม่ได้คงอยู่กับเราตลอดเวลา เปรียบเสมือนวัตถุสิ่งของที่จะต้องเสื่อมสภาพตามกาลเวลา หากไม่มีการปรับปรุงฟื้นฟูคุณภาพก็จะน้อยลงไป การฟื้นความรู้ใหม่มีอยู่หลากหลายวิธีที่จะปฏิบัติได้ เช่น การเข้าร่วมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นๆ และใช้โอกาสดังกล่าวในการสร้างเครือข่ายให้กับตนเอง การจัดอบรมสัมมนาของสมาคมครูผู้สอนภาษาอังกฤษแห่งประเทศไทยซึ่งจัดขึ้นในทุกๆ ปี การเรียนหรือศึกษาเพิ่มเติมในหลักสูตรระยะสั้น เช่น หลักสูตรครูผู้สอนภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นต้น หรือแม้แต่การจัดโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ อาจเป็นการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และวิธีการใหม่ๆ เพิ่มเติมซึ่งจะนำไปสู่การเขียนบทความวิชาการหรือการทำวิจัยของครูผู้สอนเองก็นับเป็นวิธีการฟื้นฟูความรู้ใหม่หรือเพิ่มความรู้ใหม่ให้แก่ตนเองได้เช่นกัน

5. การสรรเสริญ (Praising) เมื่อผู้เรียนกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ควรแก่การสรรเสริญหรือชมก็ควรชม ไม่วางเฉยต่อการกระทำ คำชมเชยเป็นคำพูดที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษสามารถทำได้โดยไม่ต้องซื้อหาด้วยเงิน เช่น Good! Very good! Great! That's right! ในกรณีที่ผู้เรียนอาจตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นยังไม่ถูกต้องชัดเจนครูผู้สอนอาจใช้คำพูดที่ช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนที่จะเรียนรู้ภาษา เช่น It's possible! Maybe you're right! เป็นต้น หรืออาจใช้วิธีการระบุชื่อ ใส่ภาพของผู้เรียนนั้นๆ ให้เห็นประจักษ์ว่านี่คือผลงานส่วนหนึ่งของเขาก็นับเป็นวิธีการสรรเสริญอย่างหนึ่งในทฤษฎีของผู้นเขียน

6. การเป็นแบบอย่าง (Modeling) หากครูผู้สอนภาษาอังกฤษคาดหวังที่จะให้ผู้เรียนเข้าเรียนตรงเวลา สิ่งที่คุณเรียนคาดหวังก็คือ ต้องการเห็นการตรงต่อเวลาของครูผู้สอนด้วย หากต้องการให้ผู้เรียนพูดภาษาอังกฤษได้ ครูผู้สอนเองก็ต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการเรียนการสอนด้วย หากต้องการให้ผู้เรียนเขียนงานต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษได้ครูผู้สอนก็ต้องทำเป็นแบบอย่างได้ด้วย ครูผู้สอนภาษาอังกฤษบางท่านอาจไม่มีความมั่นใจพอที่จะสอนเป็นภาษาอังกฤษ ด้วยเหตุผลว่าไม่เคยปฏิบัติและคิดว่าผู้เรียนจะไม่เข้าใจสิ่งใดๆ เลย อย่างไรก็ตาม หากปฏิบัติเป็นประจำก็จะทำให้เกิดความเคยชิน มีความชำนาญ มีความมั่นใจในที่สุด ครูผู้สอนภาษาอังกฤษควรพึงระลึกอยู่เสมอว่าความมั่นใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการฝึกฝน ครูผู้สอนบางท่านที่อ้างเหตุผลว่า การพูดเป็นภาษาอังกฤษผู้เรียนจะไม่เข้าใจ คงต้องย้อนถามตัวท่านเองว่าที่ท่านพูดเป็นภาษาไทยนั้นผู้เรียนเข้าใจและมีพัฒนาการด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษแล้วใช้ไหม คำตอบคือไม่ใช่ แต่เชื่อว่าการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนนั้นมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการใช้ภาษาอังกฤษที่ดีขึ้นได้ หากแต่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจะต้องตระหนักว่า

ภาษาที่ใช้ต้องไม่ยากเกินไป กล่าวคือต้องเลือกใช้คำศัพท์ธรรมดาๆ ง่ายต่อการเข้าใจของผู้เรียน ไม่จำเป็นต้องเลือกใช้คำศัพท์ที่ยาก ไม่ใช่ประโยคที่ยาว กล่าวอีกนัยหนึ่ง ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ควรตั้งใจที่จะสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางตามศักยภาพที่ครูผู้สอนจะปฏิบัติได้ นอกจากนี้ หากครูผู้สอนคาดหวังที่จะให้ผู้เรียนส่งงานตรงตามเวลา ผู้เรียนก็คงต้องการให้ท่าน ตรวจแก้ไขงานและส่งคืนกลับตรงตามเวลาด้วยเช่นกัน ที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าครูผู้สอน ภาษาอังกฤษจะต้องเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียนด้วยนั่นเอง

7. การจัดการ (Organizing) ครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่ดีจะต้องมีการจัดการที่ดี การจัดการที่ดีทำให้การสอนประสบความสำเร็จได้ การจัดการต้องจัดการในเรื่องใดบ้าง ต้องเริ่มโดย จัดให้มีเค้าโครงการบรรยาย (Course Outline) ตลอดทั้งภาคเรียน จัดให้มีแผนการสอน (Lesson Plan) และในแผนการสอนจะต้องเกี่ยวเนื่องไปถึงหัวข้อการเรียนรู้ (Topic) วัตถุประสงค์ต่างๆ ของการเรียนรู้ (Objectives) เนื้อหา (Contents) กิจกรรมการเรียนการสอน (Teaching activities) สื่อการเรียนการสอน (Teaching materials) การประเมินผล (Evaluation) รวมถึงการมอบหมายงาน (Assignments) ให้แก่ผู้เรียน ในแต่ละส่วนจะมีเวลา (Time) เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้นครูผู้สอนภาษาอังกฤษต้องมีการจัดการหรือกำหนดเวลาที่มี อยู่ให้เหมาะสม นอกจากนี้ หากเป็นการนำเสนอบทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์จะต้องดูว่านำเสนอ อย่างไร หากจะต้องมีการเขียนกระดานจะเขียนอย่างไรให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ในชั้นเรียนจะจัดในรูปแบบใด จัดโต๊ะเก้าอี้อย่างไร มีคำถามอะไรที่จะถามผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนบ้าง หากผู้เรียนไม่สามารถตอบคำถามด้วยคำถาม เดิมได้จะต้องถามด้วยคำถามใดอีกที่จะช่วยให้ผู้เรียนตอบคำถามได้ง่ายขึ้น ถ้าผู้เรียนตอบไม่ได้ จะทำอย่างไร จะพูดอย่างไร สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจะต้องมีการ เตรียมการไว้ล่วงหน้าและจัดการอย่างเป็นระบบ ในประเด็นการประเมินผลครูผู้สอนได้ จัดรูปแบบการประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่ จะมีการเคลื่อนไหว (Movement) ตนเองในชั้นเรียนอย่างไร การมอบหมายงานให้แก่ผู้เรียนนั้น จะต้องมีความชัดเจนทั้งรูปแบบและวิธีการ เมื่อเสร็จสิ้นการสอนจะต้องมีการจดบันทึกการสอน เพราะการจดบันทึกการสอนจะทำให้ครูผู้สอนได้มีการทบทวนการสอนของตนเองว่าประสบความสำเร็จและล้มเหลวในประเด็นใดบ้าง จะเพิ่มเติมแก้ไขในส่วนใด และจะจัดการกับการสอน ในครั้งต่อไปให้ดีขึ้นได้อย่างไร นอกจากนี้แล้ว การจัดการของครูผู้สอนภาษาอังกฤษยังรวมไปถึง การเตรียมเอกสารประกอบการสอน การจัดทำสไลด์เพื่อการนำเสนอบทเรียนในแต่ละคาบเรียน การจัดทำบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง (e-learning) ในแต่ละรายวิชาที่สอน การจัดทำคลังข้อสอบ (Test Bank) การจัดทำ Interactive E-Book และ การจัดการในเรื่องการประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นสื่อเสริมการเรียนการสอนซึ่งจะช่วยพัฒนาศักยภาพในการเรียนภาษาอังกฤษให้เกิดขึ้น แก่ผู้เรียนอย่างยั่งยืน

8. การอุทิศตน (Devote) ครูผู้สอนเป็นบุคคลผู้ซึ่งต้องอุทิศตนเพื่อผู้เรียน การสอนภาษาอังกฤษเป็นงานที่ยากและลำบากไม่ต่างจากการสอนรายวิชาในสาขาวิชาอื่นๆ สิ่งที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษต้องมีอยู่ในจิตวิญญาณของความเป็นครูผู้สอนภาษาอังกฤษคือการอุทิศตนให้แก่ผู้เรียน การสอนในชั้นเรียนไม่สามารถทำให้ผู้เรียนซึ่งมีจำนวนมากเข้าใจได้หมด ครูผู้สอนต้องมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ซักถามข้อสงสัย หากผู้เรียนไม่เข้าใจ การอุทิศเวลานอกเวลาเรียนให้แก่ผู้เรียนเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษขณะอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการสอนและการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ การอุทิศตนเพื่อผู้เรียนอย่างจริงจังสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ได้ เป็นที่เข้าใจดีว่า ครูผู้สอนทุกท่านมีพันธกิจต่างๆ มากมาย ดังนั้นอาจกำหนดเวลาในช่วงใดช่วงหนึ่งให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการปรึกษาหารือหรือซักถามข้อสงสัยโดยเฉพาะ อาจจะต้องระบุเวลาประจำสำนักงาน (Office Hours) ไว้ในโครงการสอน รวมถึงประกาศตารางสอนของท่านเองไว้หน้าห้องพักพร้อมระบุชั่วโมงประจำสำนักงานไว้ให้ชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนจะได้ทราบว่าช่วงใดบ้างที่ผู้เรียนจะสามารถเข้าพบได้

9. การประเมินผล (Evaluate) การประเมินผลช่วยให้ผู้เรียนทราบถึงความก้าวหน้าในการพัฒนาทักษะความสามารถของตนเอง ทราบถึงผลจากการเรียนรู้ของตนเองว่ามีพัฒนาการหรือไม่เพียงใด รู้ว่าควรพัฒนาหรือเพิ่มเติมส่วนใดอีก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่การเรียนการสอนแต่ละครั้งครูผู้สอนภาษาอังกฤษจะประเมินผลผู้เรียน การประเมินผลอาจอยู่ในรูปแบบของการสังเกตผู้เรียนแต่ละคนด้วยตัวผู้สอนเองและแจ้งให้ผู้เรียนแต่ละคนทราบ แนวทางดังกล่าวนี้คงเป็นไปได้ยากที่จะกระทำได้อย่างทั่วถึงทุกๆ คน แต่อาจมีการหมุนเวียนที่จะสังเกตผู้เรียนคนอื่นๆ ในโอกาสต่อไป หากถามว่าจะประเมินผลอย่างไรให้ทุกคนได้ทราบถึงผลการเรียนรู้ของตนเองเนื่องจากผู้เรียนมีจำนวนมาก ครูผู้สอนมีภาระงานสอนมากไม่สามารถที่จะตรวจแก้ไขงานจำนวนมากได้ คำตอบคือ ครูผู้สอนอาจเขียนคำถามเป็นตัวเลือกใช้โปรแกรมสำหรับการนำเสนอ (Power Points) หรือเขียนลงแผ่นใสให้ผู้เรียนเลือกตอบ 5-10 ข้อ พร้อมทั้งเฉลยคำตอบทันทีที่ผู้เรียนทำแบบประเมินผลเรียบร้อย ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยครูผู้สอนภาษาอังกฤษได้ แต่สิ่งที่ผู้เขียนปฏิบัติเป็นหลักอยู่ตอนนี้คือเตรียมแบบทดสอบย่อยไว้ให้กับผู้เรียนในระบบอีเลิร์นนิ่งซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าไปทำแบบทดสอบดังกล่าวเมื่อใด เวลาใดและที่ไหนก็ได้เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนเอง

นอกจากครูผู้สอนภาษาอังกฤษจะมีวิธีการสอนที่หลักแหลม (SHARP MODE) แล้วแนวทางต่อไปนี้ก็มีส่วนช่วยให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษขณะอุปสรรคในการสอนได้

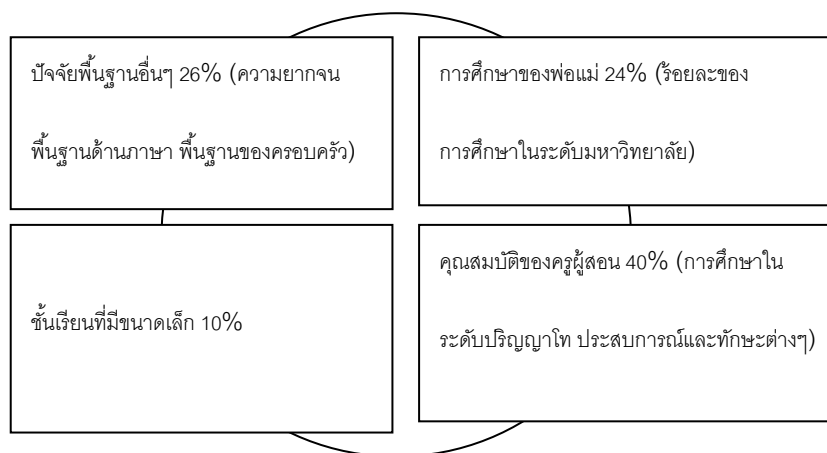
- ☒ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจะต้องมีความกระตือรือร้นเป็นผู้ที่มีความรู้ รู้จักปรับเปลี่ยนตามสภาพ และปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สอนมืออาชีพ (Professional teachers) จริงๆ
- ☒ การมอบหมายงานให้ผู้เรียนส่งงานผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook.com) หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และจะต้องตอบกลับอย่างรวดเร็ว (mail) และจะต้องตอบกลับอย่างรวดเร็ว

- ✓ เข้าใจผู้เรียน
- ✓ เป็นมิตรกับผู้เรียน
- ✓ มอบหมายงานให้ผู้เรียนทำอย่างเหมาะสม
- ✓ เชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายเป็นครั้งคราว
- ✓ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- ✓ มีอารมณ์ขัน
- ✓ รู้จักอดทน
- ✓ หาโอกาสเยี่ยมชั้นเรียนของเพื่อนครูผู้สอนด้วยกัน
- ✓ ให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มๆ
- ✓ ก่อนการสอนทุกครั้งควรมีการพูดคุยกับผู้เรียนหรือสอบถามความทุกข์สุขต่างๆ ไปก่อนเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีของการเรียนรู้
- ✓ หลีกเลี่ยงการออกเสียงภาษาอังกฤษที่ผิดพลาด หากไม่แน่ใจว่าจะออกเสียงอย่างไร ก่อนการเรียนการสอนจะต้องตรวจสอบจากพจนานุกรม (Dictionary) ก่อนเสมอ
- ✓ งานเขียนที่มอบหมายให้ผู้เรียนเขียนต้องสอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้ เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วย
- ✓ ใช้สื่อการสอนจริงในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนฝึกทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
- ✓ เมื่อถามคำถามผู้เรียน ไม่คาดหวังคำตอบที่ถูกต้องจากผู้เรียนมากเกินไป
- ✓ ไม่ขัดจังหวะผู้เรียนเมื่อผู้เรียนใช้ภาษาผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการพูดจึงควรเน้นเรื่องความชำนาญในการพูดมากกว่าความแม่นยำในเรื่องไวยากรณ์ เนื่องจากการขัดจังหวะผู้เรียนอาจทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจได้

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

รัฐบาลพยายามพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพมากที่สุด การพัฒนานั้นมีมาตลอด ซึ่งเห็นจากการที่กำหนดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ การพัฒนาทางด้านการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในเรื่องหลักสูตร ตำราเรียน และเรื่องอื่นๆ แต่จากงานวิจัยบางเรื่อง (Mackenzie, 2009; Pufahl *et al.*, 2001) ยังพบว่า ความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนคือปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน กล่าวคือครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการสอนการเรียนรู้ สามารถทำงานในสภาพแวดล้อมที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ได้อย่างประสบความสำเร็จ หากถามว่าความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนมีผลต่อการเรียนรู้ได้อย่างไร ความเชี่ยวชาญและครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กล่าวคือ ทำให้เข้าใจเนื้อหา เข้าใจตัวผู้เรียน รู้จักที่จะคัดเลือกกิจกรรมและสื่อต่างๆ มาใช้ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนได้นั้นต้องรู้และเข้าใจเนื้อหา สามารถแปลคำพูดหรือภาษาเขียนของผู้เรียนได้ หากครูผู้สอนขาดความเชี่ยวชาญในเนื้อหาและทักษะที่จำเป็น

แล้วก็นับเป็นเรื่องยากที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ การพิจารณาว่าผู้สอนมีความเชี่ยวชาญหรือไม่ สามารถพิจารณาจากคุณวุฒิ ความรู้ และประสบการณ์ของครูผู้สอนเอง นอกจากนี้ จากการศึกษาของเฟอร์กูสัน (Ferguson, 1991: 465-498) ยังพบว่า ปัจจัยหนึ่งที่นำมาพิจารณาว่าผู้สอนมีความเชี่ยวชาญหรือไม่คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม เฟอร์กูสันได้ชี้ให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนนั้นขึ้นอยู่กับอัตราส่วนระหว่างครูผู้สอนต่อจำนวนของผู้เรียนในชั้นเรียนด้วย กล่าวคือในชั้นเรียนที่มีผู้เรียนน้อยเป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าชั้นเรียนที่มีจำนวนผู้เรียนมาก กระนั้นก็ตามยังมีปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกดังที่เห็นได้จากแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 แสดงถึงปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

การเอาชนะอุปสรรคในการสอนภาษาอังกฤษนั้นครูผู้สอนจึงถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญ ดังนั้นผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นหากมีครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจะดีขึ้นได้นั้นครูผู้สอนจะต้องจัดให้ผู้เรียนเรียนกันเป็นกลุ่ม (Johnson, 1991: 189-201) มีการทำโครงการต่างๆร่วมกัน มอบหมายให้ผู้เรียนรู้จักใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในสถาบันอย่างคุ้มค่า ในการสอนภาษาอังกฤษบางครั้งครูผู้สอนอาจต้องนำผู้เรียนเข้าห้องสมุดเพื่อไปศึกษาค้นคว้าเรื่องต่างๆ มอบหมายให้ทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มๆ ในประเทศญี่ปุ่นและจีนได้หันได้มีหลักสูตรให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเอง รวมถึงการลดชั่วโมงการสอนให้แก่ครูผู้สอนเพื่อกำหนดให้ครูผู้สอนมีโอกาสดำเนินการเรียนรู้วิธีการสอนจากครูผู้สอนด้วยกันเอง (Kato, 2009:2) เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนเข้าร่วมอบรมหลักสูตรต่างๆ ที่ต้องใช้ ระยะเวลา 2-3 เดือน เพื่อเรียนรู้เนื้อหาและพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถด้านต่างๆ ของครูผู้สอนเอง สิ่งที่ครูผู้สอนจะได้เรียนรู้เพิ่มเติมอาจเป็นเนื้อหาเรื่องการจัดกาเรียน การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเทคนิคการสอนต่างๆและวิธีการให้คำปรึกษา เป็นต้น

บทสรุป

กล่าวโดยสรุปแล้วการสอนภาษาอังกฤษให้ชนะอุปสรรคนั้นเป็นเรื่องง่ายหากครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีปรัชญาการสอนประจำใจ รู้ เข้าใจ สามารถประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม ครูผู้สอนต้องเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดกิจกรรมต่างๆโดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาอังกฤษมากขึ้น จะต้องเป็นครูผู้สอนที่มีหลักการ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และตระหนักอยู่เสมอว่าตนเองมีส่วนทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ แนวคิดที่นำเสนอจะเป็นจริงได้ก็ต่อเมื่อผู้อ่านรู้จักประยุกต์ ฝึกฝน และปฏิบัติตามอย่างเหมาะสม

เรื่องที่ 5: อาจารย์ 360 องศา (360° Instructor)”

อาจารย์รัฐสภา แก่นแก้ว

ผู้ช่วยผู้อำนวยการด้านวิชาการ

ศูนย์มีเดีย กลุ่มงานบริการเทคโนโลยี

อาจารย์ประจำร่วมสอน

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Rattasapa.ka@spu.ac.th

อาจารย์ รัฐสภา แก่นแก้ว ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ด้านวิชาการ ศูนย์มีเดีย มหาวิทยาลัยศรีปทุม อาจารย์ประจำร่วมสอนคณะนิเทศศาสตร์ มีประวัติการทำงานอันโดดเด่น เป็นผู้พัฒนาเทคนิคการสอน อย่างต่อเนื่อง มาเป็นระยะเวลากว่า 13 ปี จนได้รับการยอมรับจากคณาจารย์และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในฐานะอาจารย์ที่ทำการสอน “ดีที่สุด” ของมหาวิทยาลัย เป็นที่ประจักษ์จากการได้รับรางวัลบุคลากรที่ทำการสอนดีเด่น ระดับสถาบัน ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม (The Best Teaching Award) จากการคัดเลือกแข่งขัน คณาจารย์ผู้ทำการสอนทั้งหมดในมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ ยังได้รับรางวัลผู้สอนที่มี “เทคนิคการสอนดีเด่น ประเภท เทคนิคการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ / คิดอย่างมีวิจารณญาณ” จากการนำเสนอผลงานในโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Active Learning) มหาวิทยาลัยศรีปทุม

@ Rattasapa : กลยุทธ์ กลวิธีการสอน และสื่อการสอน

กำหนดกลยุทธ์/สร้างกลวิธี

- ทำวิจัย และ นำผลการวิจัยมาใช้อย่างจริงจัง / นำวิจัยเป็นแนวทางในการสอน
- จัดทำเอกสารประกอบการสอนภาษาไทย เช่น Slide Presentation ภาษาอังกฤษ
- สอดแทรกความบันเทิงในขณะเรียน โดยใช้เทคนิค Edutainment
- สอนตั้งแต่ครั้งแรกในภาคการศึกษา
- แนะนำแหล่งสื่อการศึกษา และ วิธีการติดต่อสื่อสารผ่าน Social Network
- ผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เฉพาะป็นประจำในทุกลักษณะการศึกษา เช่น ใช้กรณีศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
- มีสื่อการสอนก่อนเรียน เอกสอนครบถ้วนทุกชิ้น
- เตรียมการนำเสนอสื่อการสอนเปิดสื่อการสอนพบปะสนทนา
- นำ Presentation ที่ใช้ในการสอนไป Facebook Group เป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ในลักษณะ E-Learning ของมหาวิทยาลัย
- เน้นสอนให้นักคิดเชื่อมโยง ความรู้ไปกับการกระทำ ด้วยการถามคำถามความเข้าใจ
- ลงมือฝึกปฏิบัติกับนักศึกษาผ่านสื่อการสอนไป Facebook ทั่วทั้งภาคไทย 2 ชาติ และส่งเข้าไปใน 12 ชั่วโมง
- จัดสอนเสริมอย่างน้อย 1 ครั้งต่อวิชา

ผลิตสื่อ Presentation สำหรับใช้ประกอบการสอน

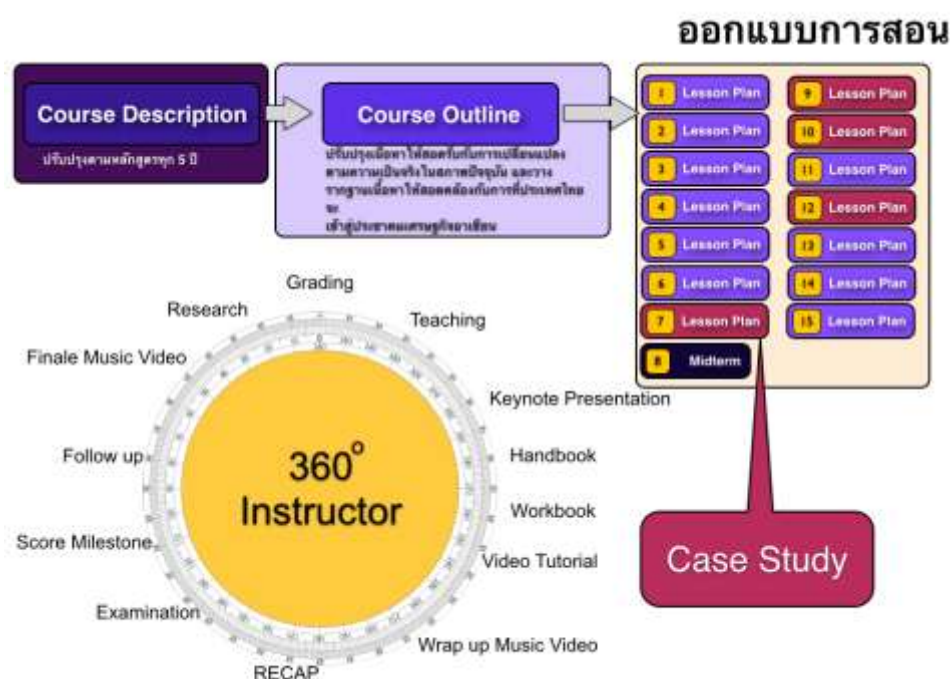
- ผลิตสื่อการสอนที่จับต้องได้ และ ใช้เทคนิคการเชื่อมโยงด้วย Animation เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจความเชื่อมโยงของเนื้อหา
- ใช้ภาษาอังกฤษ และ ศัพท์เทคนิคพื้นฐานใน Presentation เพื่อให้นักศึกษาคุ้นเคยกับ Key Word และการใช้ภาษาอังกฤษในการผลิตสื่อ
- นำรูปเนื้อหาความรู้ต่าง Video กรณีศึกษาจริงในประเด็นข่าว และประเด็นทางสังคม เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหา
- เชื่อมโยงเนื้อหาบทเรียนที่ผ่านมา เข้ากับบทเรียนในปัจจุบัน เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้ในภาค
- ผ่านแบบทดสอบก่อน Presentation เพื่อประเมินความพร้อมก่อนเรียน ทำให้นักศึกษาเรียนรู้ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

บูรณาการสื่อการสอน

- เนื้อหา Presentation เชื่อมโยงกับการผลิตสื่อในเอกสารประกอบการสอน และ Video เสริมสำหรับให้นักศึกษาชมก่อนเรียนผ่านระบบ e-Learning
- สื่อสารประกอบการสอน ผ่านการพิจารณาจากสื่อการเรียนรู้
- ใช้ Facebook / Twitter/ e-learning ควบคู่ความสนใจของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียน
- แจกแบบทดสอบความรู้ก่อนเรียน และคำตอบไป Facebook Group ของรายวิชา
- มี Video สื่อเสริมสำหรับรายวิชาภาคปฏิบัติ เช่น ศึกษาดูงาน ไร่สวนเกษตร ไร่ผักศึกษา Download ไปบทเรียน
- สร้างแบบฝึกปฏิบัติโดยการอ่านชุดความรู้ และ ใช้สื่อการสอนและเนื้อหาประกอบการสอน
- พัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับสิ่งพิมพ์ทางวิชาการและแบบฝึกหัด สำหรับนักเรียนและนักศึกษา

ภาพที่ 1 กลยุทธ์ กลวิธีการสอน และสื่อการสอน

อาจารย์ รัฐสภา แก่นแก้ว เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่รับผิดชอบสอนอย่างแท้จริง สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการในกระแสโลกาภิวัตน์ เป็นผู้ริเริ่ม Model “อาจารย์ 360 องศา (360° Instructor)” เป็นต้นแบบในการบูรณาการ สื่อการสอน วิธีการสอน และกระบวนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตลอดจนคิดค้นกระบวนการ ติดตามและประเมินผลการ เรียนการสอน และ ระบบให้คำปรึกษาผ่าน Social Network ร่วมกับการใช้สื่อเสริมและแบบทดสอบในระบบ e-learning ของมหาวิทยาลัยอย่างครบวงจร นับเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในการจัดสอน และได้รับการยอมรับให้เป็นต้นแบบในการจัดการศึกษาในยุคสมัยปัจจุบัน

ภาพที่ 2 ออกแบบการสอน 360 องศา

อาจารย์ รัฐสภา แก่นแก้ว มีความรอบรู้ทั้งด้านวิชาความรู้ และวิธีการสอน สามารถใช้ทรัพยากร และสื่อการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความโดดเด่นทั้งในส่วนของ การวางแผนการสอน การสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ และวิจารณ์ ด้านเทคนิคและ วิธีการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ การเรียนการสอนตลอดเวลา มีวิธีการเฉพาะตัว ในการใช้สื่อการสอน และอุปกรณ์ช่วยสอน สามารถวางกลยุทธ์ที่ทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ ของวิชาที่กำลังเรียนกับวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร ตลอดจนหมั่นศึกษาค้นคว้า สร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ และ นวัตกรรมทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง โดยวิธีการสอน และเทคนิคการสอน ที่อาจารย์รัฐสภา แก่นแก้ว ใช้ในการจัดสอน สรุปได้ดังนี้

1. การวางแผนการสอน

- 1) ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดทำแผนการสอนอย่างถูกต้อง
- 2) ระบุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจนในทุกหัวข้อหลัก
- 3) ในแต่ละหัวข้อหลักระบุวิธีการสอน เวลาที่ใช้ และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ไว้อย่างชัดเจน
- 4) มีกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในการเรียนแต่ละครั้งอย่างชัดเจน

5) มีแบบทดสอบในรูปแบบของ QUIZ บรรจุอยู่ในระบบ e-learning ของมหาวิทยาลัย เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน และใช้กลยุทธ์การกระตุ้นให้ทำซ้ำ โดยใช้คะแนนครั้งที่ดีที่สุด

2. เทคนิคการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ และวิจารณ์

- 1) จัดเตรียมกรณีศึกษา (Case Study) ใหม่ ๆ ทุกภาคการศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ และวิจารณ์
- 2) กำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนว่า นักศึกษาต้องสามารถคิด วิเคราะห์ และ วิจารณ์ได้
- 3) มีคำถาม และ กิจกรรมการเรียนรู้ ที่จะใช้สอนในขณะที่สอนในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง กับกรณีศึกษา (Case Study) เพื่อให้นักศึกษา คิด วิเคราะห์ และวิจารณ์เมื่อเรียนรู้หัวข้อนั้น ๆ
- 4) ใช้คำถามหรือกิจกรรมการเรียนการสอน ที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิด วิเคราะห์ และ วิจารณ์อย่างทั่วถึง
- 5) เปิดกว้างต่อการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระของนักศึกษา ไม่ครอบงำความคิดของนักศึกษา
- 6) มอบหมายงานที่ไม่มีคำตอบในเอกสารประกอบการสอน โดยมอบหมายให้นักศึกษา ไปช่วยกันคิด วิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อสรุป

3. เทคนิคและวิธีการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจการเรียนการสอนตลอดเวลา

- 1) เตรียมตัวในเรื่องที่สอนมาอย่างดี มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ และ แจ้งภาพรวมของหัวข้อ ก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหา
- 2) ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เปิดโอกาสให้ซักถาม และ ตอบข้อซักถามนักศึกษาอย่างชัดเจน และ ตรงประเด็น
- 3) เตรียมกรณีศึกษา (Case Study) ใหม่ และ อธิบายประเด็นที่ควรศึกษาจากกรณีศึกษานั้น ๆ อย่างชัดเจน และเปิดโอกาสให้นักศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็น
- 4) อธิบายความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยง กับรายวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น รายวิชาการผลิต รายการวิทยุ กระจายเสียง เกี่ยวข้องกับ รายวิชาการเขียนบท และ การเรียนเรื่องเสียง เป็นส่วนสำคัญของ รายวิชาการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ด้วยเช่นกัน

5) ออกแบบวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา คำนวณเวลาที่ใช้ล่วงหน้าในการสอน และพิจารณาเงื่อนไขของการจัดการเรียนการสอนในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันตลอดระยะสอน

6) สรุปประเด็นสำคัญเป็นระยะ และ สรุปภาพรวมให้นักศึกษาทราบอีกครั้งหนึ่ง ก่อนเสร็จสิ้นการสอน

4. เทคนิคการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ช่วยสอน

1) สื่อการสอนที่ใช้จัดทำขึ้นด้วย Keynote Presentation ที่เน้น Animation และความสวยงามที่เรียบง่าย เพื่อสื่อความหมายให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

2) กระตุ้นความสนใจในการเรียนด้วย Clip Video ที่มีภาพและเสียงที่ดึงดูดความสนใจ โดย Clip Video ดังกล่าว ต้องอยู่ในแผนที่จะฝึกให้นักศึกษาฝึกฝนการคิด วิเคราะห์ และวิจารณ์ เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

3) ฝึกฝนการบรรยายพร้อมกับสื่อที่นำมาใช้ ชักซ้อมล่วงหน้าก่อนทำการสอน เพื่อให้สามารถใช้สื่อในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

4) ผลิตสื่อการสอนที่มีภาพและข้อความขนาดใหญ่ และมีความชัดเจนเพียงพอที่นักศึกษา จากทุกส่วนของห้องเรียนสามารถเห็นสื่อที่ใช้ในการสอนแต่ละครั้งได้ชัดเจน

5) ในกรณีที่จัดการสอนภาคปฏิบัติ จะมีการออกแบบการสอนปฏิบัติ เพื่อให้ นักศึกษาทุกคนมีโอกาสในการใช้เครื่องมือที่เป็นสื่อการสอนได้เท่าเทียมกัน

6) เอกสารประกอบการสอน จัดทำขึ้นอย่างเหมาะสม ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีภาพประกอบ ที่เหมาะสมกับการเรียนในแต่ละหัวข้อ

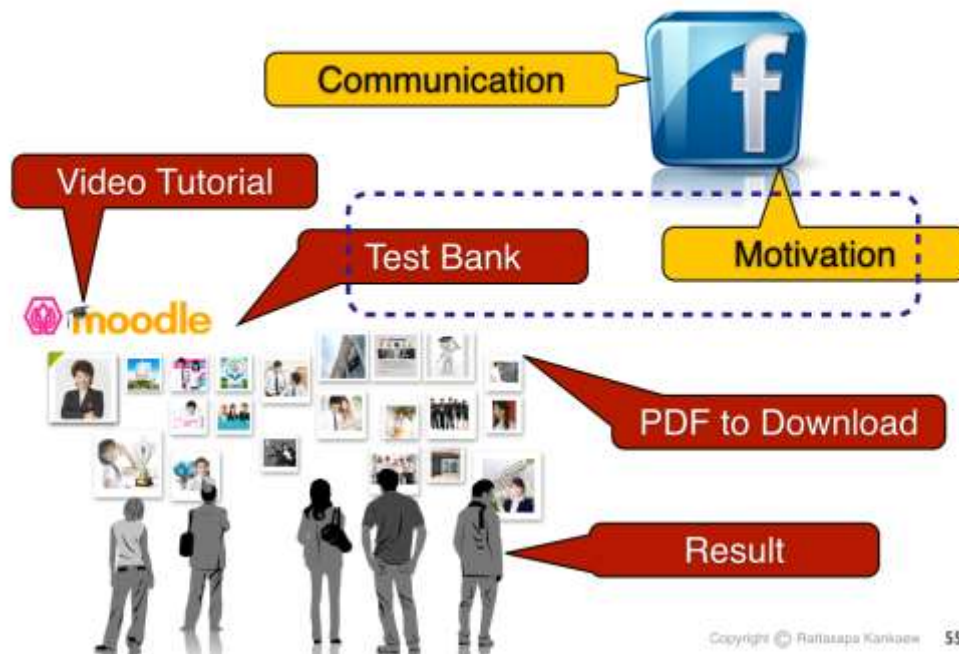
7) Presentation ประกอบการบรรยาย บรรจุให้นักศึกษา Download ในระบบ e-learning ของมหาวิทยาลัย และ Facebook Group ของรายวิชา

8) มีกระบวนการ ติดตามและประเมินผลการเรียนการสอน และให้คำปรึกษาผ่าน Social Network

อาจารย์ รัฐสภา แก่นแก้ว ได้ริเริ่ม Model “อาจารย์ 360 องศา (360° Instructor)” ประกอบ ไปด้วยการดำเนินงาน และ ปฏิบัติงานในฐานะอาจารย์ที่มีความรอบด้าน และปฏิบัติงาน ใน ส่วนที่สนับสนุน ซึ่งกันและกันเพื่อประโยชน์ของการจัดการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การจัดการสอน (Teaching) การจัดทำสื่อนำเสนอ ประกอบการสอนที่ใช้งานร่วมกับ Mac (Keynote Presentation) การจัดทำเอกสารประกอบการ สอน รายวิชาภาคทฤษฎี (Handbook) การจัดทำเอกสาร ประกอบการสอน รายวิชาภาคปฏิบัติ (Workbook) การจัดทำวิดีโอทัศน์ให้นักศึกษาใช้เพื่อทบทวนบทเรียน (Video Tutorial) การจัดทำ Music Video สรุปเนื้อหา เพื่อให้นักศึกษาสนใจทบทวนเนื้อหา (Wrap Up MV) การจัดกิจกรรม สอนเสริมเพื่อทบทวนเนื้อหา (RECAP) การจัดการสอบ (Examination) อย่างมีมาตรฐานการ ประกาศคะแนนเพื่อให้นักศึกษาทราบเส้นทางของเป้าหมาย (Score Milestone) การติดตาม

นักศึกษา และให้คำปรึกษาผ่านทาง Social Network (Follow up) การจัดทำ Music Video ก่อนจบการศึกษา (Final Music Video) การจัดทำวิจัยองค์ความรู้ และนำผลการวิจัยมาบรรจุในเนื้อหาการสอน (Research) และการจัดทำผลการศึกษา (Grading)

Facebook + SPU e-learning

ภาพที่ 3 ช่องทางการติดต่อสื่อสารกับนักศึกษา

ภาพที่ 4 การจัดกิจกรรมสอนเสริมเพื่อทบทวนเนื้อหา (RECAP)

หากภารกิจหลักของการเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ปณิธาน และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย เป็นที่ต้องการของ สังคม และรองรับการเติบโตของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลอดจน ส่งเสริมและผลักดันให้มี ผลงานวิจัย นวัตกรรม และผลงานทางวิชาการที่สร้างองค์ความรู้ที่หลากหลาย ลึกซึ้ง เป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งนำผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการมาพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร และการเรียนการสอนให้ทันสมัย และมีคุณภาพ และปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคน คือ อาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ รัฐสภา แก่นแก้ว เป็นหนึ่งในความภาคภูมิใจของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในฐานะ “ครูเพื่อศิษย์” อย่างแท้จริง

SPU-Teaching and Learning Forum
Innovation and Teaching Techniques
พิมพ์ที่ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม

